

www.tsv2023.org

TÜRKİYE'NİN
STRATEJİK
VİZYONU

2023

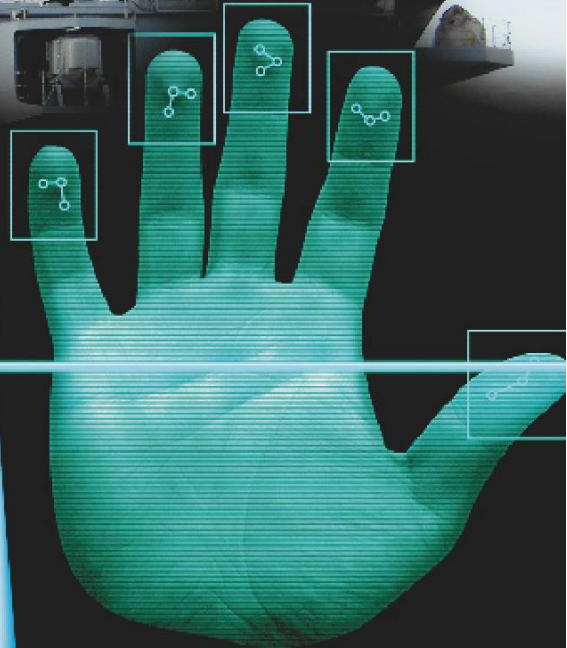
GÜVENLİK, SAVUNMA VE SAVUNMA SANAYİİ 2023

TASAM

TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

www.tasam.org

GÜVENLİK, SAVUNMA VE SAVUNMA SANAYİİ 2023

ANA TEMA

“2023 VİZYONU, MİLLİ GÜVENLİK POLİTİKASI, İÇ VE DIŞ KAPASİTE İNŞASI”

ALT TEMALAR

Savunma Sanayi Hedefleri 2023 | NATO'nun Yeni Güvenlik Konsepti ve Türkiye

Savunma Sanayiinde Teknoloji Yönetimi 2023

Çok Boyutlu Dünya Rekabetinde Sürdürülebilir Savunma Sanayii Politikaları

Çok Boyutlu Türk Dış Politikasında Savunma Sanayiinin Rolü

Savunma Sanayiinde İnsan Kaynağı Planlaması

Savunma Sanayiinde Uluslararası İş Birliği Politikaları

Güvenlik ve Savunmada İki Olgu: Yumuşak Güç İnşası | Nükleer Enerji ve Nükleer Güvenlik

Milli Güvenlik: Bilim, Teknoloji ve Endüstri

Türkiye'nin AB Üyelik Perspektifi ve Güvenlik Konsepti

KAPSAM

Savunma ve güvenlik alanında büyük değişimlerin yaşandığı 21. Yüzyılda, yeni açılımlar ve işbirliklerinin yanı sıra çeşitli krizler ve değişimlerle de küresel güvenlik ortamı genel bir düzensizlik ve istikrarsızlık içinde bulunmaktadır. Dış müdahaleler ve uluslararası güç mücadeleleri kapsam değiştirirken, dünyanın kolektif düzenleyici güçleri etkilerini yitirmeye başlamaktadır. Yeni dönem çok kutupluluğa doğru evrilmekte ve uluslararası ortam gittikçe daha kaotik bir hal almaktadır.

Küreselleşme ve küreselleşme olgusunu daha belirgin hale getiren internet ve haberleşme teknolojisindeki yenilikler, yeni savunma ve güvenlik anlayışına damgasını vurarak gelişmekte olan ülkeleri ciddi şekilde etkilemekte, çözümleri daha karmaşık bir düzlemde ele almayı ve buna yönelik stratejiler geliştirmeyi zorunlu hale getirmektedir.

21. Yüzyıla çok önemli iç ve dış güvenlik sorunlarıyla giren, ancak soğuk savaş döneminin politik alışkanlıklarını sürdürerek giren Türkiye, yavaş yavaş yeni dönemin gerektirdiği savunma ve güvenlik stratejilerine yönelmektedir.

21. Yüzyılda teknolojiye liderlik, askeri ve ekonomik büyüklük, yumuşak güç ve uluslararası iletişim ağlarını kontrol etmek olarak tanımlanabilecek yeni ulusal güç; coğrafya, nüfus, doğal kaynaklar, politika, ekonomi, silahlı kuvvetler, psikososyal unsurlar, teknoloji ve bilimsel kapasitelerin bir araya gelmesi ile oluşan genel bir yetenek olarak görülmektedir.

20. Yüzyılda ulusal güç denilince akla gelen tek unsur olan silahlı kuvvetler, 21. yüzyılda da ülke güvenliğinin temel dayanağı olmaya devam etmektedir. Bir ülkenin sert gücü (hard power) olarak tanımlanan ordu, barış döneminde de ülke güvenliği ve çıkarlarının korunması açısından caydırıcı unsur olmaktadır.

Ulusal gücün belirleyici unsurlarından biri de ekonomik güçtür. Refah, mutluluk, güvenlik ve gelişim için kullanılan bütün kaynakların toplam kapasitesi olan ekonomik güç, doğal kaynaklar, ekonominin genel yapısı, hammaddelere bağımlılık, kendi kendine yeterlilik, uluslararası ekonomik ve finans örgütleri ile ilişkiler, kredi notu, gayri safi milli hasıla, teknolojik kapasite, ulaştırma ve haberleşme ağı gibi unsurları içermektedir.

Sert güç, askeri ve ekonomik güçten kaynaklanan bir yetenektir. Yumuşak güç (soft power) ise, bir ülkenin siyasi ve kültürel gücünün kabul edilmesi, meşru görülmesi ve değerlerinin benimsenmesidir. Yumuşak güç, daha çok sivil nitelikteki resmi ve yarı resmi kurum ve kuruluşların koordinasyonu ve desteği ile yürütülen bir süreçtir.

Bu nedenle sadece silahlı kuvvetlerin gücüne dayanan güvenlik konseptini aşarak, milli çıkarları gözetken, yumuşak güç yeteneğini önce çıkararak, politik, ekonomik ve askeri güç unsurlarını birleştiren yeni bir savunma ve güvenlik siyasetine ihtiyaç duyulmaktadır.

60 yılı aşan bir zaman diliminde üyelerinin özgürlük, barış, istikrar ve güvenliğini sağlayan NATO, soğuk savaş döneminin ardından yaşanan belirsizlikler ve yeni küresel güvenlik ortamının getirdiği risk ve tehditlere karşı dönüşüme uğramasına rağmen, temel misyonunu korumaya devam etmektedir.

NATO ittifakının yeni güvenlik stratejisinde; uluslararası terörizm, yabancı askeri ve istihbarat servisleri ve organize suç örgütlerinden kaynaklanan siber saldırılarla iletişim ve ulaşım şebekelerine yapılacak saldırılar, kaynak akışının kesilmesi, kitle imha silahları ve balistik füzelerin yayılması ile bunların terör ve aşırı grupların eline geçmesi ve kullanılması başlıca tehdit olarak öne çıkmaktadır.

Soğuk savaşın bitimi ile Avrupa ve NATO ortaklığı da yeniden şekillenmektedir. Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikaları çerçevesinde kullanılması düşünülen NATO'nun imkan ve yeteneklerine sadece AB üyesi ülkelerin ulaşabilmeleri hedeflenmekte, ittifakın en önemli üyelerinden olan, ancak AB üyesi olmayan Türkiye farklı bir kategoride değerlendirilmekte ve karar alma mekanizmalarının dışında tutulmak istenilmektedir.

NATO'nun risk ve tehdit olarak algıladığı gelişmelerin ve AB'nin müdahil olmak istediği kriz bölgelerinin Türkiye'nin coğrafi, tarihi ve kültürel hinterlandında yer alan Balkanlar, Orta Doğu, Kafkasya ve Orta Asya olması, yeni konseptin AB yönetiminde icra edilecek operasyonlara AB üyesi olmayan Türkiye'nin tam yetki ile katılmasını engellemesi, Türkiye'nin doğusunda yer alan ve potansiyel tehdit kaynağı olarak görülen coğrafyaya karşı Avrupa'da kurulması kararlaştırılan füze savunma sisteminin bazı unsurlarının Türkiye'de konuşlandırılacak olması, bölgesi ve komşularıyla sıfır sorun stratejisi ile güven tazelemeyi ön planda tutan ve bir tehdit algılaması içinde bulunmayan Türkiye ile ABD ve Türkiye ile NATO ilişkilerini etkilemekte, AB ve NATO işbirliğinin de önünü tıkamaktadır.

Bölgesel güç olma yolunda ilerleyen ve komşularıyla sıfır sorun anlayışı ile dış politika yürüten Türkiye ile NATO arasında tehdit algılaması konusunda ciddi bir görüş ayrılığı var gibi görünse de, Türkiye milli güvenlik çıkarları ile NATO'nun güvenlik stratejisi arasında uyum sağlamaya çalışmakta, Türkiye'nin NATO üyeliği ve AB perspektifi devam etmektedir.

NATO'nun uzun vadede Türkiye'nin en önemli güvenlik şemsiyesi ve ortağı olmaya devam edeceği, jeopolitik, jeokültürel ve jeostratejik açıdan öne çıkan Türkiye'nin 2023 yılına kadar AB üyesi olacağı dikkate alındığında, Türkiye'nin AB savunma mekanizmalarına dahil olması ile AB'nin dünyadaki etkinliğini arttırması ve Türkiye'nin NATO içindeki pozisyonunu da olumlu bir şekilde etkilemesi beklenmektedir. Türkiye bunun getirdiği avantajlarla kendi güvenliği ve bölgesel istikrara katkıda bulunmaya devam edecektir.

Türkiye'nin bölgesinde büyüyen bir tehdit oluşturan nükleer silahlanma çabaları, soğuk savaş sonrası ortaya çıkan küresel yapının sonucu olarak, şiddet kullanma eğilimindeki terör örgütlerinin etkinlik ve kapasitelerinin artması ve teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği siber saldırılar ciddi sonuçlar doğurmaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de tedbirler alınmakta, savunma ve güvenlik kurguları da değişmektedir. Kitle imha silahları ile balistik füzelerin yayılmasının önlenmesi konusunda çalışmalar yürütülmeli ve bu konuda uluslararası işbirliği yapılmalıdır. Kamu ve özel sektöre ait kritik tesislerin siber saldırılardan korunması, vatandaşların haberleşme ve iletişim özgürlüğünün sağlanması için çalışmalar yürütülmelidir.

Savunma ve güvenlik politikalarının temelini oluşturan ve ekonominin bir parçası olarak gelişen savunma sanayii ürünlerinde yüksek performans ve kalitenin ön planda yer alması, en ileri teknolojilerin kullanılması ve Ar-Ge faaliyetlerinin çok yoğun olması bu sektörün teknolojik bilgi üretim alanı olarak gelişmesine neden olmaktadır. Savunma sanayinde sağlanan teknolojik üstünlük, politik ve ekonomik avantaj da sağlamaktadır. Dışa bağımlılığı asgari düzeye indirilmiş, kendi kaynaklarını optimum bir şekilde kullanan, yüksek teknoloji ürünleri üretebilen savunma sanayii, güçlü bir ekonomi, barış, istikrar ve güvenliğin de teminatı olmaktadır.

Türkiye’nin 2023 savunma sanayi vizyonu, geliştirdiği teknolojiler ile ürettiği silah ve askeri araç-gereç ve mühimmatı büyük çapta ihraç eden ve bunu ciddi bir ekonomik değere dönüştüren ülkelerden biri olmaktadır.

Bu vizyon çerçevesinde dışa bağımlılığı azaltacak şekilde tasarımdan üretime kadar bütün aşamalarda yerli savunma sanayii teşvik edilmekte, yurt içi Ar-Ge projeleri ile teknoloji yönetimine büyük önem verilmektedir. Büyük aşama kaydeden savunma sanayii, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacını karşılarken, ihracatla da ciddi bir ekonomik değer oluşturmaktadır.

Türkiye’nin 2023 savunma ve güvenlik vizyonu çerçevesinde; kısa, orta ve uzun vadeli projeksiyonlar, politikalar, alternatif stratejiler üretecek kurumsal alt yapı, kadro ve kabiliyetler geliştirilmeli, milli çıkarların proaktif olarak korunması temel düşünce olmalıdır. Savunma ve güvenliğin, sadece askeri yöntemlerle değil, aynı zamanda siyasi, ekonomik ve sosyolojik unsurlarla beraber sağlanabileceği öngörüsünden hareketle, geleneksel savunma ve güvenlik anlayışının gereklerinin yanı sıra, yeni risk unsurlarını da kapsayan bir bakış açısı ile etkin ve kapsamlı bir savunma ve güvenlik politikası izlenmelidir.

2023 hedefleri çerçevesinde, ulusal kapasitenin geliştirilmesi, askeri üstünlüğün korunması, diplomatik ve ekonomik araçlara daha çok yatırım yapılması, asimetric tehditler için istihbaratın daha etkin kullanılması, ulusal güvenlik, yardım programları ve yumuşak güç mekanizmalarının yenilenmesi ve güçlendirilmesi üzerinde durulmalıdır. Türkiye, 2023 yılına doğru sürdürülebilir kalkınma, istikrar ve güvenliğini sağlamanın yanı sıra, bölgesinde de barış ve istikrara katkı için çaba göstermeli, korku ve tedirginliğe yol açmayan, umut ve güven veren bir savunma politikası yürütmelidir.

SUNUM

Türk Savunma Sanayii'nin geçmişi Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemine kadar uzanmaktadır. İstiklal Harbi'nin başlaması ile Anadolu'nun iç kesimlerine taşınan atölyeler, Askerî Fabrikalar Dönemi sonrası 1950 yılında Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu bünyesinde toplanmıştır.

1974 yılındaki Kıbrıs Harekatı'nın ardından "Askerî Elektronik Teknolojisi"ne öncelik verilmiştir. 1985 yılında Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın örgütlenmesi paralelinde "Türk Savunma Sanayii" daha geniş bir tabana yayılmış ve yeni ulusal programlarla hızla gelişmeye başlamıştır...

"Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023" Projesi kapsamında saptanan Lokomotif Sektörler'in başındaki Savunma Sanayii'nde; yerli sanayi altyapısından azami ölçüde yararlanılması, ileri teknolojiyi yeni yatırımların yönlendirilip teşvik edilmesi, yabancı teknoloji ile iş birliği ve sermaye katkısını sağlanması, ar-ge faaliyetlerinin teşvik edilmesi, dolayısıyla gerekli her türlü silah, araç ve gerecin olabildiği ölçüde Türkiye'de üretiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Özel sektöre açık, dinamik yapıda, ihracat potansiyeline sahip, yeni teknolojilere adapte olmakta güçlük çekmeyen, teknolojik gelişmeler yönünde kendini yenileme kabiliyeti bulunan, ülkemizi başta NATO ülkeleri olmak üzere, diğer pek çok ülke karşısında sürekli alıcı konumundan çıkararak ve dengeli iş birliğini mümkün kılan millî bir "Savunma Sanayii" öngörülmektedir.

Sivil Savunma sahasını da içine alan geleneksel milli savunma algısının yanı sıra afetlerden kazalara, çağın koşullarında çeşitlenerek spontane yahut kasıtlı, yer yer nitelikli, organize, hatta sistematik hale gelebilen ve çok boyutluluk kazanan tehditlere karşı artan güvenlik ihtiyaçlarını karşılayan, özel güvenlikten gıda güvenliğine çok geniş bir yelpazede konumlanan sofistike Güvenlik Sektörü "Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023" Lokomotif Sektörleri arasında Savunma Sanayii ile işlenecektir.

GEÇMİŞ

Osmanlı'nın Yükselme Döneminde temelleri atılan Türk Savunma Sanayii sayesinde toplarımızdan savaş gemilerimize Çağ'ın en önemli savaş araç ve gereçleri tamamen yerli imkanlarla üretilmiştir. "Tophane-i Hümayun" Osmanlı Silah Sanayii'nin temeli oluşturmuş, bir defada 1060 top dökümü ve ayda 360 kg barut üretimi kapasitesine ulaşılmıştır. Ayrıca, savaş gemisi üretim kapasitemiz ve teknolojik düzeyimiz Avrupa ülkelerinin çok ilerisine geçmiştir. İnebahtı Savaşı'nın ardından tamamen kaybedilen Osmanlı Donanması'nın, sadece 5 ay içinde 200 gemi inşa edilerek yeniden oluşturulması, Osmanlı Tersaneleri'nin üretim kapasitesinin üstünlüğünü açıkça ifade etmektedir.

Ancak, Türk Savunma Sanayii 18. yüzyıldan itibaren Avrupa'daki teknolojik gelişmelerin gerisinde kalarak 1. Dünya Savaşı sırasında etkinliğini ciddi oranda kaybetmiştir. O yüzden, Cumhuriyetin ilk yıllarında Savunma Sanayii'ne dair sağlam bir altyapı devralınmamış, bu alandaki faaliyetler İstiklal Harbi sırasında kurulan birkaç üretim tesisi ile sınırlı kalmıştır.

Ülkemizin ilk ve en büyük özel sektör Savunma Sanayi fabrikasının temelleri 1925 yılında tamamı yerli sermaye ile Şakir Zümre tarafından Haliç'te atılmıştır. Cumhuriyet Döneminde Savunma Sanayii, topyekûn sanayileşme ve kalkınma hareketinin önemli bir parçası olarak kabul edilmiş ve ilk planlı dönemde Savunma Sanayii'nin devlet eli ve yönlendirmesiyle geliştirilmesi öngörülmüştür. Karşılaşılan tüm iktisadi ve teknolojik olumsuzluklara rağmen, Cumhuriyet'in ilk yıllarında ulusal savunma sanayiimizin temelinin oluşturulacak nitelikte bazı yatırımlar yapılmış, başta Askerî Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün kuruluşu olmak üzere, özellikle silah-mühimmat ve havacılık sektörlerinde önemli girişimlerde bulunulmuştur.

1940 yılında Nuri Demirağ Uçak Fabrikası'nda 24 adet NUD36 eğitim uçağı imal edilmiş, 1944 yılında ise NUD-38 altı (6) kişilik yolcu uçağı üretilmiştir. Cumhuriyet Döneminde milli bir savunma sanayiinin tesisi hedefi istikametinde gerçekleştirilen girişimlere rağmen, 2 Dünya Savaşında ve sonrasında İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından sağlanan hibe ve yardımlar ile Türkiye'nin Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'ne (NATO) girişiyle artış gösteren askeri yardımlar, henüz kuruluş aşamasında bulunan savunma sanayiinin gelişmesini durdurmuştur. Bu kapsamda, 1941-1944 döneminde Ödünç Verme ve Kiralama (Lend and Lease) Kanunu çerçevesinde ABD tarafından Türkiye'ye 95 milyon dolarlık savaş malzemesi verilmiş, ayrıca 1945 yılında Türkiye ve ABD arasında yapılan Askerî Yardım Antlaşması ile 2. Dünya Savaşı sırasında sağlanacak askeri yardım bir anlaşma ile taahhüt altına alınmıştır.

Savaş sonrası dönemde ise Truman Doktrini ve Marshall Planı çerçevesinde ABD tarafından sağlanan yardımlar ile bir yandan Türk ordusunu modern silahlarla donatarak Türkiye'nin savunma gücünü artırmak, diğer yandan ise askeri harcamaların ekonomi üzerinde yarattığı olumsuz etkinin azaltılması amaçlanmıştır.

Sonuç olarak sağlanan yardımlar, Sovyet tehdidi karşısında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin caydırıcı gücünün artırılmasına önemli ölçüde katkı sağlamış, fakat ABD'den gönderilen malzemelere bir bedel ödenmemesine rağmen bu malzemelerin bakımı için her yıl bütçede ayrılan 400 milyon TL'lik kaynak, savunma harcamalarının ekonomi üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi artırmıştır.

Bu ortamda, 1920'li ve 1930'lu yıllarda büyük fedakarlıklar pahasına elde edilen Savunma Sanayii imkan ve kabiliyetleri kaybedilmeye başlanmış, Silahlı Kuvvetler'in yurtiçi siparişleri azalmış ve bu nedenlerle askerî fabrikalar verimliliklerini yitirerek Milli Bütçe'ye önemli bir yük olmuştur.

Tüm bu sebeplerle askerî fabrikalar, 15 Mart 1950 yılında çıkarılan 5591 sayılı yasa ile Kamu İktisadi Devlet Teşekkülü şeklinde kurulan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) Genel Müdürlüğü bünyesine alınmıştır. Örneğin, THK-5A hafif nakliye uçağı üretimi gerçekleştirerek, söz konusu uçağın ambulans versiyonunu Danimarka'ya ihraç eden Türk Hava Kurumu (THK) uçak fabrikası MKEK'ye devredilmiş, ancak söz konusu fabrika 1968 yılında tekstil fabrikasına dönüştürülmüştür.

Askerî fabrikalar, 15 Mart 1950 yılında çıkarılan 5591 sayılı yasa ile Kamu İktisadi Devlet Teşekkülü şeklinde kurulan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) Genel Müdürlüğü bünyesine alınmıştır.

ABD tarafından sağlanan askerî yardımların Savunma Sanayii'nin gelişimi ve ekonomi üzerinde yaratmış olduğu olumsuzlukların yanı sıra Truman Doktrini kapsamında ABD ile 1947 yılında imzalanan anlaşmanın 14. maddesi uyarınca askerî yardım kapsamında sağlanan malzemelerin amaçlarının dışında kullanılmayacağı hükmü 17 yıl sonra Kıbrıs bunalımında karşımıza çıkarılan en büyük engeli teşkil etmiştir.

1952 yılında Türkiye'nin NATO'ya üye olmasıyla başlayan süreçte ise, ihtiyaç fazlası savunma teçhizatının müttefik ülkelere hibe edilmesi, savunma ürünlerinin yurt içinde üretimini engelleyen bir diğer önemli dönüm noktası olmuştur. Bununla birlikte, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaç duyduğu silah, araç ve gereçlerin geliştirilmesi çabaları, Milli Savunma Bakanlığı bünyesinde 1954 yılında kurulan Ar-Ge Daire Başkanlığı ile birlikte gündemde tutulmaya çalışılmışsa da arzulanan sonuçlar elde edilememiştir.

1964 yılında Kıbrıs bunalımı sırasında, müttefik ülkelere alınan savunma teçhizatının Türkiye'nin ulusal çıkarları doğrultusunda kullanılması ihtiyacı hasıl olmuş; ancak başta ABD olmak üzere, bazı müttefik ülkelere çıkarılan engeller sebebiyle savunma ihtiyaçlarının karşılanmasında diğer ülkelere mutlak bağımlı hale gelmesinin sakıncaları kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde gözler önüne serilmiştir. Bu durum, Türkiye'de modern bir savunma sanayii altyapısının oluşturulmasına yönelik politikaların temelini teşkil etmiştir.

1974 sonrasında kurulan Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Güçlendirme Vakıfları tarafından yürütülen çalışmalar ile bazı temel sahalarda; ASELSAN, HAVELSAN, ASPİLSAN gibi devlet sermayesine dayalı yatırımlar gerçekleştirilmişse de mevcut kaynaklar ve uygulanmakta olan tedarik politikalarıyla TSK'nın 1950'lerden itibaren biriken ve giderek büyüyen savunma teçhizatı açığının kapatılmasının mümkün olamayacağı anlaşılmıştır.

GELİŞİM

Millî bir savunma sanayii altyapısının tesisine ilişkin politikaların tespiti ve bu politikaları tatbik etme yetki ve sorumluluğuna sahip mekanizmaların oluşturulmasına 1980'lerde ağırlık verilmiştir.

Bu amaca uygun olarak 1985 yılında 3238 sayılı Kanun'la "Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı" (SaGeB) kurulmuş, daha sonra Başkanlık, 1989 yılında 390 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile "Savunma Sanayii Müsteşarlığı" olarak yeniden yapılandırılmıştır.

3238 sayılı Savunma Sanayii Hakkında Kanun'un amacı "modern bir savunma sanayiinin geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonunun sağlanması" şeklinde ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, Savunma Sanayii Müsteşarlığı tarafından 1985 yılından bugüne kadar yürütülen faaliyetler çerçevesinde; yurtiçi sanayileşme modeli ile uygulamaya aktarılan projelere, doğrudan alım projelerine ve İleri Teknoloji Endüstri Parkı ve Havaalanı (İTEP) Projesi gibi geleceğe dönük projelere ve Ar-Ge projelerine milyarlarca dolar kaynak ayrılmıştır.

Savunma Sanayii'nin geliştirilmesi çerçevesinde savunma sanayii firmalarına yüksek meblağlarda finansman desteği sağlanmış, genel bütçeye ve diğer fonlara büyük miktarlarda aktarımlar yapılmış, kredi geri ödemeleri ile diğer idari giderler için ciddi ölçüde kaynak kullanılmıştır.

Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın kuruluşunu takiben gerçekleştirilen yatırımlarla kara, hava ve deniz sistemleri ve platform bazında çeşitli alanlarda yurt içi imkan ve kabiliyet kazanılmıştır.

Bu kapsamda, sistem entegrasyonu, komuta kontrol, haberleşme, elektronik harp ve ateş gücü gibi alt sistemlerde de ciddi bir altyapı oluşmaya başlamıştır.

Diğer bir ifadeyle, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu amacıyla başlatılan projeler, yerli savunma sanayimizin geliştirilmesi bakımından bir fırsat olarak değerlendirilerek, Müsteşarlık tarafından gerçekleştirilen proje faaliyetlerinin katkısıyla mevcut durumda Türk Savunma Sanayii'nin gelişimi ivme kazanmıştır.

Bu meyanda, zırhlı muharebe araçları, elektronik harp sistemleri, komuta kontrol, askeri gemi, kripto ve simülasyon konularında temel yetenekler kazanılmıştır.

DURUM

Bugün itibariyle, kamu üreticilerinin ağırlıkta olduğu savunma sektöründe, özellikle kara ve deniz araçları ile elektronik ve yazılım alanlarında özel sektör yatırımları mevcuttur.

Diğer taraftan, Savunma Sanayii Müsteşarlığı tarafından yürütülen projeler kapsamında tamamlanan ortak üretim projelerinde ortalama % 50'ye yakın yerli katkı gerçekleştirilmiş ve bugüne kadar imzalanana onlarca offset sözleşmesi kapsamında firmalardan milyarlarca dolarlık offset taahhüdü almış, böylece yurtdışına kaynak çıkışının en aza indirilmesi konusunda somut adımlar atılmıştır.

Savunma Sanayii Müsteşarlığı, ulusal savunma sanayiinin geliştirilmesi amacıyla uluslararası alanda ortaya çıkan değişim ve teknolojik gelişmeler paralelinde sektöre rehberlik etme görevinin bilinciyle proje faaliyetlerini sanayileşmeye yönelik birimlerin proje gruplarına aktif katılımı ile yürütmektedir.

Böylece bir taraftan TSK'nın ihtiyaç duyduğu modern savunma teçhizatı tedarik edilirken diğer taraftan Savunma Sanayii'nin geliştirilmesi mümkün olmaktadır.

Uygulamaya aktarılan projeler kapsamında; iki binli yıllar ile birlikte sürekli bir gelişim eğilimi yakalayan savunma sanayimiz küresel krize rağmen son yıllarda da olumlu bir tablo çizmiş, savunma sanayii şirketlerinin ciroları çok yüksek meblağlarda gerçekleşmiştir. Güvenlik ve savunma sektörünün son dönemde gösterdiği bu performans ile ihtiyaçların yurt içinden karşılanma oranı % 50'ler seviyesine ulaşmıştır.

Savunma sanayimiz, yurtiçi ürün geliştirme aşamasına gelmiş ve sistem entegrasyonu konusunda önemli bir alt yapı kazanmıştır. Bundan sonraki aşamada, TSK'nın ihtiyaçları doğrultusunda belirlenen kritik alt sistem/bileşen/teknoloji bazında dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda Müsteşarlık tarafından hazırlanan ve uygulamaya konulan "Teknoloji Kazanım Planı" doğrultusunda öncelikli alt sistem, bileşen ve teknoloji geliştirmeyi içeren Ar-Ge projeleri, mükemmeliyet ağlarından faydalanılarak hayata geçirilmeye başlanmış olup ana sistem projeleri kapsamında Teknoloji Kazanım yükümlülüğü gerçekleştirilmesi takip edilmektedir.

SİVİL SAVUNMA

"Sivil Savunma", doğal afet ve savaşlarda halkın can ve mal güvenliğini sağlamak, kaybı en aza indirmekle ilgilenen ülke içinde teşkilatlanan kurumlar aracılığıyla yapılan silahsız, koruyucu ve kurtarıcı önlemlerin bütünüdür.

Sivil Savunma ülkemizde Genelkurmay Başkanlığınca 1928 yılında yayımlanan “Cephe Gerisinin Havaya Karşı Müdafaa ve Muhafazası” adlı talimnamesi ile başlamıştır. Bu talimnamede, o günün hava saldırı araçları ile saldırı anında alınacak tedbirler belirtilmiştir. Özetlenen bu teşkilat ve tedbirler yapılan bazı yenilik ve değişikliklerle günümüzde de uygulanmaktadır.

1937 yılında çıkarılan 3231 sayılı Kanunla, yurdun hava tehlikesine karşı korunması ve hizmetlerin tek elden yönetilmesi amacıyla Genelkurmay Başkanlığına bağlı “Hava Müdafaa Genel Komutanlığı” kurulmuştur. 1938 yılında çıkarılan 3502 sayılı “Hava Taarruzlarına Karşı Pasif Koruma Kanunu”, 1941 yılında bu kanuna ek olarak çıkarılan 3992 sayılı Kanunla “Pasif Korunma Teşkilleri” kurulması sağlanmış, 1944 yılında ise 4656 sayılı “Şehir, Kasaba ve Köylerin Lüzumunda Tahliye ve Seyrekleştirilmesi Kanunu” çıkarılmıştır.

Nihayet, 1950 yılında çıkarılan 5593 sayılı Kanunla “Hava Müdafaa Genel Komutanlığı” kaldırılmış, görevleri Kara Kuvvetleri Komutanlığı’na aktarılmıştır. Bu komutanlık bünyesinde ilk defa Sivil Savunma şubesi kurulmuştur.

Dünyadaki teknolojik gelişmeler ve özellikle hava saldırı silahlarının modernleşmesi, 2. Dünya Savaşı’nı da sivil halkın daha çok kayıp vermesi gibi nedenlerle 1950’li yıllarda dünyadaki örneklerine uygun Sivil Savunma hizmetlerinin ülkemizde de yürütülebilmesi için yeni bir kanuna ihtiyaç duyulmuştur.

Bu nedenle 1956 yılında hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulan “Sivil Müdafaa Kanunu Tasarısı” bazı değişikliklerle, 1958 yılında kabul edilmiştir. Anılan Kanun 28 Şubat 1959’da 7126 sayılı Kanun olarak yürürlüğe girmiştir. 1960 yılında 85, 107, 139 ve 219 sayılı kanunlarla ve 1999 yılında da 586 ve 596 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle bazı ek ve değişikliklere uğramıştır.

Ancak; bu kanunda Sivil Savunma hizmetleri birer madde içinde genel ifadelerle düzenlenmiş, hizmetlerin tanım, teşkilatlanma, eğitim, denetim vb. konuları için kanunda, tüzük ve yönetmelikle, düzenleme getirilmesi öngörülmüştür.

7126 sayılı “Sivil Savunma Kanunu” ve 3152 sayılı “İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun”la Sivil Savunma Hizmetlerinin teşkilatlandırılması, yönetimi, eğitimi, denetimi, koordinasyonu, görev ve sorumluluğu İçişleri Bakanlığına verilmiş ve bu hizmetlerin yürütülebilmesi için Bakanlığa bağlı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Sivil Savunma Genel Müdürlüğünün bütün illerde teşkilatı mevcut olup, bu illere bağlı ilçelerin büyük çoğunluğunda teşkilat kurulmuştur. Teşkilatı olmayan ilçelerde Sivil Savunma hizmetleri İlçe Yazı İşleri Müdürlükleri eliyle yürütülmektedir.

MİSYON

Türkiye'nin lokomotif sektörlerinden olan "Savunma Sanayii"nin modern ve güçlü yapıda olması için ilgili Kanun çerçevesinde uygulanan temel politikaya paralel olarak;

- Yerli sanayi altyapısından azami ölçüde yararlanılmalı
- İleri teknoloji yeni yatırımlar yönlendirilmeli ve teşvik etmeli
- Yabancı teknoloji ile iş birliği yapılmalı ve sermaye katkısını sağlanmalı
- Araştırma-geliştirme faaliyetleri teşvik edilmeli

Böylece gerekli her türlü silah, araç ve gerecin mümkün olduğunca Türkiye'de üretiminin sağlanması esas alınmalıdır.

VİZYON

Millî bir "Savunma Sanayii" altyapısının tesisini öngören bu yaklaşımlar ile;

- Özel sektöre açık
- Dinamik bir yapısı olan
- İhracat potansiyeline sahip
- Yeni teknolojilere adapte olmakta güçlük çekmeyen
- Teknolojik gelişmeler doğrultusunda kendini yenileme kabiliyeti bulunan
- Türkiye'yi başta NATO ülkeleri olmak üzere, diğer pek çok ülke karşısında sürekli alıcı konumundan çıkaran ve dengeli iş birliğini mümkün kılan

bir "Savunma Sanayii" kurulması öngörülmektedir.

SAHALAR

Askeri / Resmî / Özel Güvenlik
Eğitim
AR-GE ve Mühendislik
Elektronik - Yazılım
Hava - Kara - Deniz Araçları
Silah-Mühimmat-Roket - Füze
Malzeme - Kalıp - Parça
Yapı - Yapısal
Giyim - Kuşam
Lojistik

HEDEF KİTLE

Başbakanlık
Genel Kurmay Başkanlığı
T.C. Kalkınma Bakanlığı
T.C. Ekonomi Bakanlığı
T.C. Milli Savunma Bakanlığı
T.C. Dışişleri Bakanlığı
T.C. İçişleri Bakanlığı
Kara Kuvvetleri Komutanlığı
Deniz Kuvvetleri Komutanlığı
Hava Kuvvetleri Komutanlığı
Jandarma Genel Komutanlığı
Milli İstihbarat Teşkilatı
Savunma Sanayii Müsteşarlığı
Sahil Güvenlik Komutanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Özel Güvenlik Şirketleri
Eğitim Kurumları
Alarm Merkezleri
Özel Güvenlik İzni Alan Birimler
Diplomatik Misyonlar
Düşünce Kuruluşları

İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Sektörel ve Mesleki Birlikler
İl Özel İdareleri
Yerel Yönetimler

TSV 2023 PROJESİ “STRATEJİK LOKOMOTİF SEKTÖRLER”
EYLEM / ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

Bilimsel Katılımlı Atölye Çalıştayı

Sektörel Kongre (Ulusal ve Uluslararası)

Akil Kişiler Kurulu Toplantıları

Sektörel Toplantılar (Bölgesel)

Ankara Toplantıları (Sektörel - Başkent Bürokrasisi)

TV Programları Medya Konferansları

Karar Alıcı Organlara Briefing Toplantıları

Sektörel - Bölgesel Araştırma Alt Projeleri ve Raporları Hazırlanması

Sektörel Raporun Yayınlanması

Diğer Akademik Çalışmalar (Kitap, Makale, Tez v.b.)

Ana Belgenin Sürekli Güncellenerek Yayınlanması

İl Toplantıları (Sektörel Konsept - Valilerin Liderliğinde)

Taslak belgenin geliştirilmesi için görüş ve önerilerinizi tavsiye@tsv2023.org adresine iletebilirsiniz.